

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 21/46455-1
Saksbehandler: Ingrid Køhler Knutsen
Dato: 09.11.2021

Høringsuttalelse - Forskrift for tilskudd til frivilligsentraler

Det vises til at Kulturdepartementet har sendt forslag til forskrift for tilskudd til frivilligsentraler på høring. Helsedirektoratet er ikke på listen over høringsinstanser, men vil gjerne gi vårt innspill.

Dette innspillet representerer ikke direktoratets samlede synspunkt fra alle aktuelle avdelinger og/eller for alle befolkningsgrupper, men er avgrenset til frivilligsentralenes betydning for eldrebefolkningen. Helsedirektoratet har det overordnede ansvaret for gjennomføring av reformen Leve hele livet som retter seg mot befolkningen over 65 år. Reformen har fem innsatsområder:

- Et aldersvennlig Norge
- Aktivitet og fellesskap
- Mat og måltider
- Helsehjelp
- Sammenheng i tjenestene

Senteret for et aldersvennlig Norge i Ålesund er en del av Helsedirektoratet og har ansvar for gjennomføring av det nasjonale programmet for et aldersvennlig Norge. Programmet er etablert som en del av innsatsområdet Et aldersvennlig Norge.

Frivillighetens betydning i reformen og for eldrebefolkningen

Frivillighet er et tverrgående tema som er relevant i arbeidet med Leve hele livet. I stortingsmeldingen står det at frivillig arbeid «*må dyrkes og vedlikeholdes gjennom systematisk rekruttering, organisering, opplæring, motivasjon og veiledning*». Frivillighet er relevant og sentralt i alle oppgavene i det nasjonale programmet for et aldersvennlig Norge, men er særlig løftet fram i den oppgaven som er kalt "Seniorressursen" og i arbeidet for å utvikle aldersvennlige kommuner og lokalsamfunn. Også på innsatsområdene Aktivitet og fellesskap og Helsehjelp i reformen er frivilliges bidrag viktig.

Frivilligheten har stor betydning på alle samfunnsområder. Eldre gjør i dag en betydelig frivillig innsats på mange områder. Vi er særlig opptatt av hvordan en stadig friskere eldrebefolkning

Helsedirektoratet

Avdeling levekår

Ingrid Køhler Knutsen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

med et stort potensial kan bidra på ulike samfunnsområder og i sine lokalsamfunn. Men dette krever organisering som stortingsmeldingen bl.a. peker på.

Også utredningen fra demografiutvalget "Det handler om Norge" peker på at yngre eldre kan være en viktig ressurs for å løse oppgaver i lokalsamfunnet i framtiden. Men at mangelen på administrative ressurser kan hindre mindre kommuner i å koordinere og mobilisere de ressursene som finnes i lokalsamfunnet. Kommunene har behov for kompetanse i hvordan de kan legge til rette for samskaping med ulike aktører og for å utvikle en systematisk, helhetlig og framtidsrettet lokal frivillighetspolitikk ¹.

Som det vises til, er det behov for en instans som kan ha en koordinerende rolle i å være bindeledd og tilrettelegger mellom kommunen og frivilligheten. Det å ha oversikt over hva som skjer både innenfor den organiserte frivilligheten og utenfor organisasjonslivet i en kommune og kunne knytte det bedre sammen, er viktig for å utvikle frivilligheten som et viktig bidrag for et bærekraftig velferdssamfunn.

Frivilligsentralenes rolle

Som det beskrives i høringsnotatet, er frivilligsentralene lokale møteplasser som knytter enkeltmennesker og organisasjoner sammen for å skape et godt frivillig miljø, gode aktivitetstilbud og et godt samarbeid med lokal offentlighet. Og det vises til intensjonen om at frivilligsentralen skal være "bindeledd og kontaktpunkt" for frivillige aktører som har ligget til grunn i ordningen helt siden 1991.

Vi er positive til at det skal tilrettelegges for at alle kommuner skal ha en frivilligsentral, da vi ser at det er et godt knutepunkt for organisering av frivillighet i kommunen. Ikke bare for de aktivitetene som frivilligsentral selv står for, men også for annen frivillighet. De bør ha en viktig rolle i å engasjere uorganiserte frivillige.

Helsedirektoratet støtter formålet med ordningen som er beskrevet. Det er positivt at rollen som bindeledd mellom kommune og frivillig sektor er tydeliggjort i forslaget til forskrift.

Anbefalingen fra departementet om at frivilligsentralene som bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor bør være en sentral del av kommunens helhetlige frivillighetspolitikk, støttes.

I arbeidet med Leve hele livet-reformen har Helsedirektoratet inngått en intensjonsavtale med Norges Frivilligsentraler og blant annet samarbeidet i utvikling av støttemateriell til kommuner for at flere kommuner skal kunne jobbe fremtidsrettet og systematisk sammen med lokale frivillige. Vi erfarer at frivilligsentralene bidrar til spredning av kunnskap om reformen samt aktiviteter som bidrar til realisering av reformen i kommunene.

Senteret for et aldersvennlig Norge har et pågående prosjekt for "Mobilisering av seniorressursen" der 13 kommuner deltar. Prosjektet har som formål å hjelpe kommunene til å ta den koordinerende tilrettelegger-rollen i spillet mellom kommune og frivillighet som det er vist til ovenfor. Vi deler gjerne våre erfaringer med Kulturdepartementet når prosjektet er avsluttet.

¹ NOU 2020:15 Det handler om Norge <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-15/id2788079/>

Som det vises til i høringsbrevet ønsker Kulturdepartementet innspill på hvilken modell som høringsinstansene mener er best egnet. Vi ønsker ikke å gi noen vurdering av dette.

Vennlig hilsen

Øyvind Giæver e.f.
avdelingsdirektør

Ingrid Køhler Knutsen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester, Thorstein Ouren; Seksjon senter for et aldersvennlig Norge, Wenche Halsen